

Лекција 1

Одговорност

Ученици разматрају темељна начела одговорности

Васпитно-образовни циљеви	Ученици размишљају о одговорности као о појму повезаном са људима, предметима и задацима.
Задаци	Ученици прикупљају и анализирају новине и часописе који се читају у њиховој средини. Пправе плакат на коме бележе резултате до којих су дошли.
Наставна средства и материјали	Велики лист папира и картице са речима (из прилога), наставни лист „Одговорност – за шта?“
Методe	Групни рад.

Додатне информације

Одговорност као политички релевантан етички појам и постулат потиче из политичког контекста 18. и 19. века када се односио на одговорно деловање и принципе представљачке владе. Филозофија двадесетог века ставља нагласак на питање слободне воље: да ли је особа одговорна за своје поступке или за свој карактер? Дискусија се тако више усмерава на појединца него на државу.

Такво схватање донекле је допринело чињеници да се данас тешко поима концепт колективне одговорности, што је питање од изузетног значаја у савременој политици. Зато се морају узети у обзир и многи свакодневни аспекти овог феномена, као што је на пример питање узајамне одговорности, дефинисање сфере одговорности једне особе или процењивање да ли је нека особа довољно одговорна за одређену улогу.

Ток часа

Ученици постављају столице у круг. У средину круга наставник ставља флип-чарт таблу или велики папир са насловом „Преузимање одговорности за ...“. Око наслова ставља слике из часописа које, на пример, приказују:

- кућног љубимца 1 (нпр. пас);
- кућног љубимца 2 (нпр. канаринац);
- кућног љубимца 3 (нпр. мачка);
- групу људи;
- једну особу (младу, одраслу);
- једно дете;
- језеро/реку;
- намирницу;
- намештај;
- срце;
- смеће.

Наставник затим насумично ставља на под картице са речима које се односе на оно што је приказано на сликама. Након што мало разгледају слике, ученици треба да их споје са картицама. Наставник им затим каже да размисле о следећем проблему:

- Шта значи преузети одговорност за нешто или за некога?
- Размислите о неком тешком и одговорном задатку. Шта је било тешко у вези с њим? Шта вам се у вези с тим искуством свидело?

Ученици у паровима или малим групама разговарају неколико минута о проблему, а затим представљају своје мишљење целом одељењу. Неће сви ученици имати прилику да изнесу своје мишљење, али требало би омогућити већини да кажу шта мисле, водећи притом рачуна да не иступају увек исти ученици.

Након кратке дискусије, ученици треба да размисле о различитим занимањима и о томе на који начин се може организовати преузимање одговорности за одређени посао или положај. Заједнички састављају листа од 5-6 занимања, а за свако се води разговор према следећем моделу:

Шта код овог занимања подразумева:

- преузимање одговорности за себе?
- преузимање одговорности за друге?
- преузимање одговорности за ствари?

Последњих петнаест минута часа ученици треба да напишу кратак текст (појединачно или радећи у истим паровима) и да га заврше за домаћи задатак.

Задатак (по могућности поделити копирано):

„Изаберите један посао или занимање са списка. Можда већ познајете некога ко се тиме бави. Ако желите, можете изабрати и занимање које није на списку. Напишите кратак састав о том занимању и одговорностима које има особа која га обавља, обухватајући следеће:

- Опишите шта све мора да ради особа која се бави датим послом.
- За кога или за шта та особа мора да преузме одговорност?
- Ако дата особа не преузме одговорност, какве то последице има за фирму, породицу, заједницу, општину, каријеру, личну добробит?

Састави треба да буду написани тако да могу да се окаче у учионици. Уз сваки текст може се додати цртеж или илустрација, колаж или фотографија и тако направити „плакат“.